

величезним впливом на емоційний, моральний стан як виконавців, так і слухачів, залишається випробуванням засобом музично-естетичного виховання та всебічного розвитку особистості.

Список використаних джерел

1. Емельянов В.В. Развитие голоса. Координация и тренаж. Нов.: Наука. Сиб . отделение, 1991. 79 с.
2. Стулова Г.П. Развитие детского голоса в процессе обучения пению. М.: Прометей, 1992. 88 с.

Ленда Н., викладач,
Глобинська дитяча школа мистецтв
(м. Глобине)

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ НАТЮРМОРТУ

Натюрморт – це жанр образотворчого мистецтва, у якому зображено навколишні предмети, пов'язані єдиним змістом. Даний вид мистецтва притягує художників своїми великими можливостями, які розвивають композиційні навички і в побудові, і в кольорі. Натюрморт передає нам образи та символи навколишнього середовища. Вводить нас у світ спілкування предметів, дає можливість побувати в ролі їхнього співрозмовника. Справжній художник розкриває глядачеві таємний зміст навколишніх предметів.

Натюрморт зародився в Європі в XVI – XVII століттях, але він має більш ранню передісторію. Разом із побутовим жанром натюрморт певний час не міг утвердитися в живопису, бо вважалося, що через цей жанр неможливо передати провідні суспільні ідеї. Завдяки великим майстрам цей жанр посів належне місце в образотворчому мистецтві.

В історії жанру можна простежити періоди його розквіту й занепаду. В натюрморті зображувалися речі, продукти конкретної діяльності людини, але разом із тим, ці земні, рукотворні предмети, наділялися емблематичним, символічним значенням, сприймалися як знаки духовних цінностей, як уособлення роздумів над сенсом і змістом людського життя. Наприклад, речі домашнього вжитку свідчили про соціальний статус і образ життя їх власника та виражали певні соціальні образи.

Перші такі витвори можна побачити в аскетичних роботах митців Візантійської імперії. Художники створювали монументальні та піднесені образи, писали в дещо стилізованій, узагальненій манері, але від цього малюнок окремих речей тільки набував більшої виразності, поглиблював символічність картини, мозаїки або фрески.

Із візантійського мистецтва декоративний натюрморт поступово перейшов і в давньоруський іконопис. Через те, що всі ікони писали з суворим дотриманням канону, деякі речі, які традиція дозволяла зображувати поруч із святими, праведниками, наповнювалися особливим змістом. Такі предмети оживляли зображення, робили його більш безпосереднім, життєвим, наближаючи до глядача біблійний сюжет.

Епоха Відродження відзначалася небувалим підйомом натюрморту як жанру. Художники вперше почали надавати своїм роботам портретної схожості, робити їх

натуралістичними та достовірними, що характерне не тільки для живих персонажів картин, але й їхнього предметного оточення. Митець намагався визначити місце кожного об'єкта залежно від його цінності та значущості. Крім того, речі на картині допомагали підкреслити благородство та гідність її героя. Хоча на масштабному портреті натюрморт частіше обмежувався зображенням вази з квіткою, глечика або гербового щита в кутку кімнати, майстер відтворював їх натхненно і з любов'ю.

Справжній розквіт натюрморту стався в XVII столітті. Художники почали писати твори на літературну тематику, зображуючи героїв античних міфів, легенд і навіть казок. Малюнки речей і предметів тієї епохи стали ще одним способом занурити глядача в атмосферу Давньої Греції або Середньовіччя, передати їх колорит і настрій. Особливої популярності жанр набув у Нідерландах. Тут зображено життя простих людей, відбито особливості національної культури, побутової сцени.

У XIX – XX столітті змінювалися композиційні рішення натюрморту, манера роботи художників, але сутність картин лишилася незмінною – вона передавала погляд живописця на світ. Пізніше під впливом імпресіонізму та сюрреалізму твори стали не стільки зображенням зовнішнього вигляду предмета, скільки способом розкриття його властивостей і якостей. Натюрморт посів вагоме місце у творчості французьких художників-імпресіоністів (Е. Мане, К. Моне, П. Сезан та ін.). Вони у своїх творчих роботах старалися передати перші враження від побаченого. Для їх натюрмортів характерні: гармонія чистих відтінків, сприйняття натуральності природи, простота композиції.

Живописний натюрморт є, звичайно, найпопулярнішим. Адже саме він дає змогу передати форму предметів, особливості їх освітлення, відтворити їх майже такими, якими вони є насправді. Фрукти, скляний чи срібний посуд, гаптовані тканини – усе це натюрморти минулого вмili відтворювати з надзвичайною майстерністю. Кому не подобається милуватися зображеннями прекрасних пишних букетів, стиглих фруктів або осінніх овочів? На картинах майстрів-живописців вони наче живі. Вміння передати достовірно речі на полотні – важлива ознака майстерності живописця. Чимало чудових натюрмортів створюють і сучасні живописці.

Проте цей жанр існує не лише в живопису. У графічному натюрморті лінія, пляма, освітлення, вдала композиція стають особливо виразними. Натюрморти виконують тушшю, пензлем, гелевою ручкою, пастеллю на тонованому папері. У декоративно-ужитковому мистецтві дуже популярним є зображення квітів. Їх можна вважати натюрмортами. Славетна українська художниця Катерина Білокур створювала справжні натюрморти з овочами, фруктами, глеками, короваем.

Жанр натюрморту знаходимо і в художній фотографії. Фотографи нерідко відмовляються від кольору, створюючи чорно-білі фото, і саме в такий спосіб розкривають красу і загадковість буденних речей.

Отже, натюрморт є ключем до будь-якої картини. Він вчить нас не відволікатися на зовнішнє, звертати увагу на сам живопис, милуватися красою зображення, його барвистістю та виразністю.

Список використаних джерел:

1. Беда Г. Живопись: учебник для вузов. Москва: Просвещение, 1986. 190 с.

2. Блюміна І. Визначний реаліст Ф. С. Красицький. *Образотворче мистецтво*. 1973. № 3. С. 26–27.
3. Олександр Мурашко: альбом. Київ: Мистецтво, 1980. 30 с.
4. Фейнберт Л. З. Секрети живописи старих майстрів. Москва: Изобразит. искусство, 1982. 322 с.

Лобач М., концертмейстер,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка;
Подворна С., концертмейстер,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка;
Шкляр І., концертмейстер,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)

ВЗАЄМОДІЯ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ТА ВИКЛАДАЧА НА ІНДИВІДУАЛЬНИХ МУЗИЧНО-ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Історія музики зберегла чимало імен диригентів, співаків, солістів-інструменталістів, ансамблів тощо. Мало відомо про концертмейстерів, без яких творчий акт соліста або хору практично неможливий. Фраза Ф. Куперена (1717 р.) не втратила актуальності й сьогодні: «...яка несправедливість! Найчастіше акомпаніатора розглядають як простий фундамент споруди, який, хоча й служить їй підтримкою, натомість не вартий згадування. З іншого боку, ті, хто відзначилися у виконанні сольних творів, мають і увагу, і аплодисменти аудиторії» [цит. за 1, с. 29].

У науково-методичній літературі порушувалися питання стосовно різних аспектів концертмейстерської діяльності: її психологічні основи (О. Островська [5] та ін.), формування певних акомпаніаторських навичок (Е. Шендерович [6] та ін.), цілісний аналіз роботи в концертмейстерському класі (Н. Ашихміна [1], Т. Молчанова [4] та ін.). Найбільш дослідженою є діяльність концертмейстера з солістами-вокалістами, напевне, через природність такого поєднання, адже саме цій сфері ми завдячуємо появі *el maestro*, особливий професії концертмейстера-художника [2].

Проте не можна недооцінювати взаємодію концертмейстера з інструменталістом, диригентом, хором. Під час виконавської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, яка, зокрема включає вокальну та диригентську, постає проблема не лише ансамблевої взаємодії зі студентом, але й творчої співпраці з викладачем, яку розкрито в науково-методичній літературі недостатньо, виключення складає робота Е. Литвиної [3].

Метою статті є визначення напрямів спільної роботи концертмейстера та викладача на індивідуальних музично-практичних заняттях зі студентами спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) у закладі вищої освіти (далі – ЗВО).